

JUHTKIRI

Miks kaitsevägi peidab mundrit?

Mida kartis kaitsevägi, kui andis 9. mail linnaloalt naasvatele ajateenijatele käsu tulla pronksõduri vahetus läheduses asuvasse staabi- ja sidepataljoni erarietuses? Ametlik põhjendus kõlab, et nii välditi võimalust, et antud piirkonnas kaitseväge vormis liikumine rebitakse kontekstist välja.

Kas 9. mail pronksõdurile nelkide viija-telt oodatakse, et piisab neil vaid näha selgelt tuvastatavat ajateenijat, kui asi lõpeb sõnavahetuse või isegi kõhmlusega? Või soovitakse ehk vältida küsimust, kas Eesti riiki teenival noormehelneil sobib minna Kaitseväge kalmitule, nelgiõis pihus? Kas peame iseenda strateegilist kommunikatsiooni sedavõrd mannetuks, et ei tee igaks juhaks enam midagi, mida keegi võiks pahatahtlikult tõlgendada või kontekstist välja rebida?

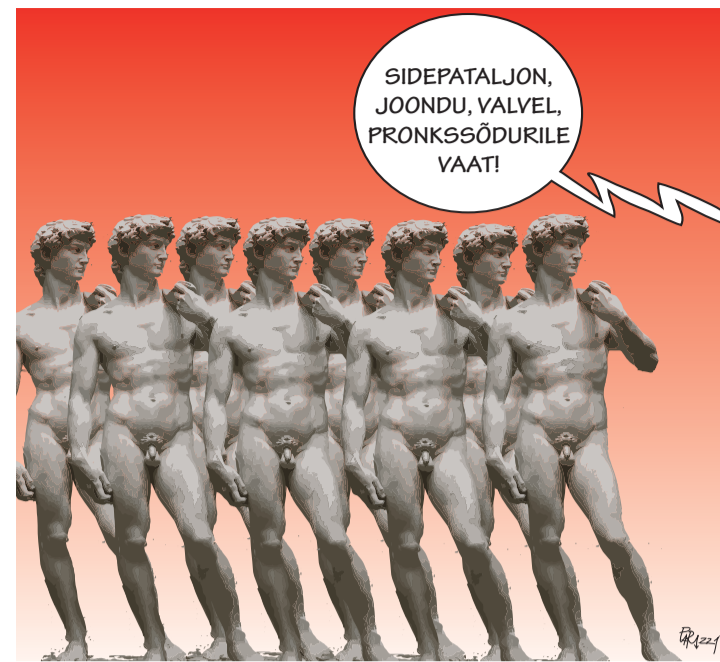
Kas peame iseenda strateegilist kommunikatsiooni sedavõrd mannetuks, et ei tee igaks juhaks enam midagi, mida keegi võiks pahatahtlikult tõlgendada või kontekstist välja rebida?

Kaitseväge suunis jätta munder kotti oleks mõistetav üksnes siis, kui selline nõue kehtiks linnaloal ajateenijatele igal ajal ja igal pool.

Nähtavasti olemegi selle poole liikumas, sest kaitseministeeriumis on ettevalmistamisel eelnõu, millega keelatakse kaitsevägele mundri ja eraldusmärkide kasutamine tsiviilkaibes. Olgugi et eesmärk on eelkõige takistada „suvalisi“ inimesi endale mundrit selga tõmbamast, ütleb seletuskiri, et kaitsevägele riie- tuse kandmine ei tohiks olla tavapärane vaatepilt tänaval ega avalikus ruumis üldisemalt. See on põhimõtteline

kursimuutus, võrreldes mõne aasta taguse ajaga, kui EKRE tänane eurosaadik Jaak Madison pidas vajalikuks arvata, et liitlasvägede sõdurid võiksid enesekaitse huvides kanda vormi isegi vaba aega veetes. Iseküsimus, kas seadus laieneks näiteks ka 9. mail nähtavatele okupatsiooniarmede vormidele. Igal juhul paistab, et kaitseväge alustas uue kultuuri juurutamist valest otsast.

ANDRES VARUSTIN

TSITAAT

„Meie, meeste, vööpiirkond on see koht, kust meie majanduskasv välja paistab. Kuhu me edasi areneme? Kas ülekaalulis peaks olema 90 protsenti? Või koguni 100 protsenti? Kas majanduskasv on ikkagi kõige tähtsam näitaja, mõõtmaks ühiskonna edukust?“

Ettevõtja Indrek Neivelt ütleb, et rohepöörde juures peaks loobuma majanduskasvu eesmärgist. ERR

Kultuuriehitiste valik tehtud, mis edasi?

Riigikogu kultuurikomisjon sai palju kirgi kütnud ehitusobjektide valikul lõpuks hakkama „kirik keset küla“ lahendusega. Valikusse jäid Tallinn ja Tartu, sest ilma nendeta oleks seaduses nõutud „riiklikult tähtsatest kultuuriehitistest“ pentsik rääkidagi. Rakvere regionaalseks ja Narva etniliseks tasakaalustamiseks pealekauba. Küllap ei hakka parlamendi täiskogu nimekirjas muudatusi tegema, kuid mine sa isahane tea... Imestama pani, et komisjoni heakskiitu ei pälvinud ainult 1,5 miljonit küsinud Anu Raua rahvakultuurikeskus, mis saanuks ju valmis enne, kui suurobjektid isegi arhitektuurikonkursini jõuavad.

Praegu pole mõtet arvustada komisjoni otsust, vaid analüüsida, mida too otsus tähendab valitud neljale ja valimata (või isegi esitamata) jäetud teistele kultuuriehitistele. Kindlasti ei jää enamik neist ehitamata, nagu on viimase veerandsajandi jooksul ilma Kultuurkapitali rahatagi rajatud või renoveeritud paljud teatrid, kontserdisaalid, muuseumid, raamatukogud ja kobarkinod üle Eesti. Projekt tuleb lihtsalt ehitusjärguni viia, riigieelarvesse sisse suruda või selle vastu (välismaise) erainvestori huvi äratada ning siis „äravalitute“ poole tagaaknast lehvitada.

Narva kultuurilinnak

Keerulisemad on lood just seerkordsete õnneseentega. 1996. aastal riigikogu poolt otsustatud kolm suurobjekti valmisid lõplikult 23 aastaga. Praegu võiksime loota ehk kümneaastasele ajaperspektiivile. Jah, neile on seaduse jõul garanteeritud 15 aasta jooksul umbes

JAAK ALLIK
Eesti Kultuurkapitali nõukogu liige

Kõige kahtlasem tundub mulle Kreenholmi kultuurilinnaku tulevik, mille valitaks osutamises ma peale sisepoliitilise muud mõõdet ei näe. Kes peaks tahtma investeerida või resideerida poole kilomeetri kaugusel üliirigi piirist, kelle jaoks me oleme ametlikult „vaenulikuks naabriks“?

150 miljonit hasartmängumaksuraha. Küsiti küll 130 miljonit (15 miljonit Rakverre, 15 miljonit Narva, 40 miljonit Tartu ja juttu oli 60 miljonit Estoniale), kuid me näeme, kuidas ehitushinnad juba praegu pööraselt tõusevad ja raha väärtus odavneb. Kuivõrd käib sellega kaasas meie rahva hasartmänguhuvi ja sealsete panuste kallinemine, on teadmata. Kuid on selge, et nimetatud objektidele kusagilt kõrvalt lisaraha leidmine saab olema raske, pigem nihkub edasi kultuurkapitali makstava „järelmaksu“ tähtaeg (ERMi eest makstakse veel järgmine aasta).

Ehituste tegeliku maksumuse udusus on aga alles pool probleemist. Kõige kindlamini võib ennast tunda ja esimesena valmib Rakvere muusikamaja, kus nii Alar Kotli projekteeritud nn spordikiriku hoone kui ka rahvusvahelise konkursi võitnud projekt selle renoveerimiseks ja juurdeehituseks on valmis ning kopa võiks kasvõi home maasse lüüa. Ülejäänud toetust leidnud projektid eksisteerivad tänaraku üksnes ideetasemel.

Kõige kahtlasem tundub mulle Kreenholmi kultuurilinnaku tulevik, mille valitaks osutamises ma peale sisepoliitilise muud mõõdet ei näe. Täna täielikult välismaises eraomanduses (Narva Gate OÜ) olevasse hoonesse riigi raha juurde valamise küsitavusest saab ehk miskisuguse ühise sihtasutuse rajamisega üle, aga kavandatud kultuurilinnak kujutab endast ainult väikest osa Kreenholmi tohtust kompleksist. Kes ja kuidas garanteerib, et ülejäänud maa-alal tulevikus selline õhkkond ei kujune, mis kultuuri seal kaugele peletab? Ja peaasi – tõsiselt võetava „riikliku tähtsusega“ kultuurilinnaku jaoks ei ole Narvas piisavalt egi tegijaid ega tarbijaid. See oleks võimalik (ja ülivajalik) vaid „üleüroopalise tähtsusega“ objektina, mis eeldaks hoopis teistsugust idapoliitikat kui meie valitsus harrastab.

Estoniale juurdeehitis

Tartu SÜKU puhul taandub kohalik vastasseis loodatavasti sügise valimistega. Tosin aastat Tartus elanud eemalseisjale paistavad pargikaitsjate aktiivsuse tagant pigem silma alati ausalt spordisaali kunstisaalile eelistanud valimis-

liidu Tartu Eest ambitsioonid, millega on ennast ebameeldiva üllatusena liitnud Eesti 200 poliitteenoloogiline valik. Seda keerulise- maks kujuneb arhitektuurikonkursile lähteülesannete andmine ja projekti valik SÜKU tänastele toetajatele kes on lubanud meile ülirohelist avatud puitehitist.

Estonia ooperimaja puhul on pärast hõlmikpuu taha pugunud Süda tänava elanike erahuvi võitu avaliku huvi üle olnud kõigile enam-vähem kahe jalaga maa peal seisvatele inimestele selge, et uus ooperisaal tuleb juurdeehitusena praegusele hoonele või meie silmad seda ei näe. Oli rumalus anda eraomanikele Karla-katedraali alune maa 50aastase hoonestus-õigusega, sest just sinna, Solarise asemele, võinuks uue ooperisaali rahulikult rajada. Praegu (kuni aastani 2053) jääb ainsaks võimaluseks plats teatri taga, kuhu äsja kujundati eriti kõle ja kivine „park“. Raha on nüüd olemas. Jälgime huvi, kas jääb peale mõne muinsuskaitse ambitsioon eelistada igavesti nähtamatuid maa-aluseid müüre läbi teatruvajee klaaspõranda eksponeerituile ehk „hõlmikpuu vol 2“, või suudab riiklik muinsuskaitseamet tegelda kultuurimälestiste, mille hulka kuulub rahvussümbolina ka Estonia teater koos majaga, sisulise elushoidmisega.

Seni aga kogub Kultuurkapital raha ning investeerib selle ikka neisse objektidesse, mis ehitusjärguni jõuavad.

Autor kuulub Sotsiaal- demokraatlikku erakonda.

SEISUKOHT

Müüja, tunne oma kauplust

Ei tea, kas asi on pikalt suletud olnud kauplustes ja majaplaanid on seetõttu peast pühitud, aga kui ehituspoes mingi asja lokatsiooni pärida, ei tea töötajad ööd ega mütsi

Nädalavahetusel sattusin sellisesse olukorda lausa mitmes pealinna ehituspoes. Arusaadav, kui su töökoht laiub 25 000 ruutmeetri, ei peagi sa teadma, kus asuvad mingid spetsiifilised mutrid või äravoolukorgid. Aga kui müüjalt, kes on spetsiaalselt aiaosakonna töötaja, uurida, kas aiavärvavaid leidub, siis seda võiks ju ikka teada? Tundub, et mitte. Lihtsam on öelda, et „ei, vist mitte“ kui mõned meetrid kõnida ning need kliendile kätte näidata.

Pole ju palju palutud, kui klient küsib rulli aiavõrgu või koti musta mulla hinda? Vastus: „Nii hilja ei hakka enam skannerit tooma,“ tekitab ju rohenäpust kliendis äärmiselt suurt stressi. Eriti, kui kuskilt ei paista hinnasilt!

Teises, natuke väiksemal pinnal laiuvas ehituspoes, oskas tööriistade osakonna infotöötaja küll õige vahekäiguni juhutada, kuid õigele asjale osutada ei suutnud. Noormees teatas, et sellist toodet tal pakkuda pole ja lahkus. Kiire otsing poe kodulehel aga näitas, et betooni segamiseks mõeldud spiraalvispel on selles kaupluses täiesti saadaval. Kui tõstsin telefonilt pilgu, et seda öelda, oli töötaja juba riulite vahele kadunud. Leidsin pika-peale otsitava riistapuu ise üles. Vastasiinult.

Kui müüjate jaoks on nende endi poes orienteerumine raske, siis mis veel vaene ostja tegema peab?

GEIDI RAUD

vanemtoimetaja

